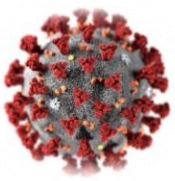

KLINIKA ZA NEUROLOGIJU

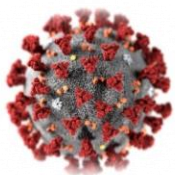
PREPORUKE ZA PRIMJENU VAKCINE PROTIV NOVOG KORONAVIRUSA (SARS-CoV2) ZA PACIJENTE OBOLJELE OD MULTIPLE SKLEROZE

Verzija 1, mart 2021. godine

UVOD

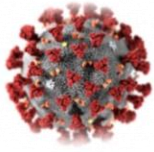
- Klinika za neurologiju KCCG želi ovim preporukama da pomogne svojim kolegama u donošenju odluka vezano za vakcinaciju protiv SARS-CoV2 pacijenata sa multiplom sklerozom.
- Dolje navedene preporuke Klinike za neurologiju nastale su konsenzusom ljekara koji se bave multiplom sklerozom, a nakon uvida u trenutno dostupne informacije i preporuke na sajtovima različitih evropskih udruženja neurologa.
- Potrebno je dalje pažljivo pratiti novine i činjenice vezane za SARS-COV-2 infekciju, i podatke o vakcinama, koje mogu da utiču na korekciju usvojenih preporuka

VAKCINACIJA PROTIV NOVOG KORONAVIRUSA

Preporuke za MS pacijente

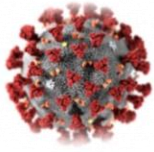
- **Preporučuje se vakcinacija protiv SARS-CoV2 svim pacijentima** oboljelim od multiple skleroze, osim u situacijama kada postoje jasne kontraindikacije (trudnoća, dojenje, anafilatičke reakcije u anamnezi)
- **Sve dostupne vakcine su bezbjedne** za neurološke pacijente, pa tako i pacijente oboljele od multiple skleroze. Nijedna od vakcina ne spada u grupu „živih” vakcina te stoga ne može izazvati infekciju.
- Preporučuje se da se MS pacijenti vakcinišu **bilo kojom dostupnom vakcinom** protiv SARS-CoV2, čim im se ta mogućnost ponudi, bez obzira na komorbiditete, starost i druge osobine.
- **Ne preporučuje se odlaganje početka liječenja** lijekovima koji modifikuju tok bolesti zbog vakcinacije protiv SARS-COV-2.
- **Ne preporučuje se promjena terapije** u cilju ostvarivanja boljeg odgovora na vakcinaciju protiv SARS-CoV2.

VAKCINACIJA PROTIV NOVOG KORONAVIRUSA

Preporuke za MS pacijente

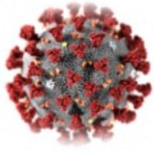
- Kod pacijenata koji koriste sljedeću imunomodulatornu terapiju: Interferon beta 1a im - Avonex[®], Interferon beta 1a sc - Rebif[®], Interferon beta 1b - Betaferon[®], Teriflunomid - Aubagio[®], Dimetilfumarat - Tecfidera[®], Glatiramer-acetat - Copaxone[®] i Natalizumab - Tysabri[®] **očekuje se dobar odgovor (stvaranje antitijela) nakon vakcinacije.**
- Kod pacijenata koji koriste sljedeću imunomodulatornu terapiju: Fingolimod - Gilenya[®] i Ocrelizumab - Ocrevus[®] **odgovor na vakcinaciju može biti manji, ali dovoljan za zaštitu od potencijalne SARS-CoV2 infekcije.**
- Kod pacijenata koji koriste imunorekonstruktivnu terapiju: Alemtuzumab - Lemtrada[®], Kladrinin - Mavenclad[®] i Mitoxantrone[®] **odgovor na vakcinaciju zavisi od toga koliko je prošlo vremena od primjene posljednje doze lijeka**, odnosno od toga u kojoj mjeri se oporavio imunski sistem nakon primjene posljednje doze lijeka.

VAKCINACIJA PROTIV NOVOG KORONAVIRUSA

Preporuke za MS pacijente

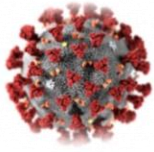
- MS pacijentima koji koriste lijekove I linije (interferon beta, glatiramer acetat, teriflunomid, dimetil fumarat) preporučuje se vakcinacija nezavisno od vremenskog intervala primjene terapije.
 - MS pacijentima koji koriste lijekove II linije (okrelizumab, fingolimod, alemtuzumab, natalizumab, kladribin) vakcinacija se preporučuje :
 - prije liječenja, primanje druge doze vakcine >2 nedjelje prije početka terapije
 - za vrijeme liječenja anti-CD 20 terapijom (okrelizumab) primanje vakcine 12 nedjelja nakon poslednje doze lijeka okrelizumab. Ukoliko je moguće, narednu dozu lijeka okrelizumab primijeniti 4 nedjelje nakon druge doze vakcine.
 - za vrijeme liječenja imunorekonstitucijskom terapijom (alemtuzumab, kladribin) odložiti vakcinaciju do oporavka vrijednosti limfocita (3 do 6 mjeseci)
- *Ukoliko nije moguće u praksi ispoštovati predložene vremenske intervale, savjetuje se da pacijenti prime vakcinu nezavisno od vremenskog intervala terapije**
- Pacijentu koji je doživio relaps bolesti, a kojem je indikovana vakcinacija protiv SARS-CoV2, u dogovoru sa neurologom, razmotriti odlaganje vakcinacije do isteka perioda od mjesec dana nakon završetka pulsne kortikosteroidne terapije.

VAKCINE I NEŽELJENA DEJSTVA

- Nijedna vakcina nije apsolutno bezbjedna, ali ozbiljna neželjena dejstva su rijetka i ne moraju uvijek biti uzročno-posljedično povezana sa primjenom vakcine.
- Do sada prijavljena neželjena dejstva za sve vakcine su uglavnom blaga, a obuhvataju: bol na mjestu primjene, povišenu tjelesnu temperaturu, malaksalost, bolove u mišićima i sl.
- Sva neželjena dejstva nakon primjene vakcine treba prijaviti Institutu za lijekove i medicinska sredstva Crne Gore (CInMED), preko linka:

<https://primaryreporting.who-umc.org/Reporting/Reporter?OrganizationID=ME>

REFERENCE

- Association of British Neurologists. COVID-19 guidance (MS).
https://www.theabn.org/page/covid19_response
- Preporuke za cijepljenje osoba s multiplom sklerozom cjepivima protiv COVID-19 infekcije.
<https://sdmsh.com.hr/preporuke-za-cijepljenje-osoba-s-multiplom-sklerozom-cjepivima-protiv-covid-19-infekcije/>
- St. Michael's Unity Health Toronto. MS Clinic COVID-19 guidance.
<https://www.stmichaelshospital.com/programs/multiple-sclerosis/covid-19.php>
- MS International Federation. MS, the coronavirus and vaccines – updated global advice.
<https://www.msif.org/news/2020/02/10/the-coronavirus-and-ms-what-you-need-to-know/>
- Prof. Giovannoni, COVID-19 Clinic Decision Aid
https://docs.google.com/presentation/d/e/2PACX-1vS7Ak9eHDLECsJgieXAh3f_QEbqk_I0dFgouVIHLvAPkxZShwFa0Pf6d3-joZAaVnwDjtE7V6KSq2QM/pub?start=false&loop=false&delayms=3000&slide=id.gbead784124_1_0